

GAZETELERE HABER OLAN KADIN CİNAYETLERİNİN İNCELENMESİ

Memnun SEVEN*, Bilal KARABAL**, Burçak ULUDAĞ**, Maide Nur KELEŞ**, Miraç KAFAOĞLU**, Serpil TOP**, Z. Büşra İDER**

Bu çalışmada giderek artan sayıdaki kadın cinayetlerine ve bu konuda toplumsal farkındalığın artırılmasında medyanın önemine dikkat çekmek amaçlanmıştır. Türkiye’de en çok okunan ilk üç sıradaki internet gazetesinin (Zaman, Posta ve Hürriyet), resmi websitelerinden 2014 yılı arşivlerinde yer alan kadın cinayeti haberleri incelenmiştir. Zaman, Posta ve Hürriyet gazetesinde 2014 yılında, sırası ile, 38, 59 ve 43 kadın cinayet/ cinayete teşebbüsüne ilişkin haber yayınlanmıştır. Habere konu olan olayların çoğunlukla İstanbul, İzmir, Adana ve Konya gibi şehirlerde yaşandığı belirlenmiştir. Bu üç gazetede, nedeni bilinen olaylarda, cinayet/ cinayet teşebbüsü nedeni olarak en yüksek oranda kadının ‘boşanması veya boşanmak istemesi’ gösterilmiş olup (sırası ile bu üç gazetede, %18.5, %27.1 ve %27.9), fail ise mağdurun eşi/ eski eşi veya sevgilisidir (sırası ile %89.5, %93.2, %81.5). Bu olayların gazetelerde haberler olarak yer almasının yanı sıra, nasıl yer aldığı, olayın nasıl yansıtıldığı toplumsal bakış açısını şekillendirmek ve toplumun konu hakkındaki farkındalığını arttırmak açısından önemlidir. Sağlık personeli olarak, kadın cinayetleri konusunda toplumsal farkındalığın artırılması açısından, gazeteciler ve haber programı yapımcıları ile işbirliği yapılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Farkındalık; gazete; kadın cinayeti.

Investigating homicide reported in the newspaper

In the study, it was aimed at drawing attention to both the increasing number of homicide and the importance of media to create social awareness among health care professions in this respect. Homicide reported in the official website of the news archive 2014 of the first three most widely read online newspaper in Turkey (Zaman, Posta and Hürriyet) were examined. In the Zaman, Posta ve Hürriyet newspaper, 38, 59 and 43 homicide / attempted murder related news was published in 2014, respectively. It was determined that the events reported in the newspapers mostly were held in Istanbul, Izmir, Adana, and Bursa. In these three newspaper, among the cases with a known motive, the highest proportion of the motives for homicide/ attempted murder were 'divorce or wants to divorce' (18.5 %, 27.1 % ve 27.9 % in three newspaper, respectively), and the perpetrators were the victim's spouse / ex-spouse or boyfriend (respectively 89.5 %, 93.2 %, 81.5 %). Femicides committed in different cities and regions of Turkey is not sufficiently addressed in the newspaper. It is important how the femicide news takes place, and how it is reflected in the newspaper to increase social awareness on this topic as well as taking place the femicides in the newspapers. As health care professions, it would be beneficial to collobrate with journalist and news programme producer to increase social awareness in this respect.

Keywords: Awareness; homicide; femicide; newspaper.

* Koç Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu, Yrd. Doç. Dr., Email: mseven@ku.edu.tr

**Koç Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu, 1. Sınıf öğrencisi

GİRİŞ

Kadın cinayetleri genel olarak, ‘kadınların toplumsal cinsiyet rolleri ve kadınlığa yüklenen anlamlar nedeniyle öldürülmeleri’ olarak tanımlanmaktadır (Russel, 1990; DSÖ, 2012; Gazioğlu, 2013). Partnerin ya da eşin işlediği ve ölümle sonuçlanan saldırılar, genellikle istismarın yaşandığı ilişkilerin plansız ve en kötü sonuçlarındandır. Yakın eş/partner cinayeti ve cinayet teşebbüsleri, kadınların sakatlanmasına veya ölmesine sebep olan en önemli risk faktörlerindedir (Norman ve ark 2013). Bölgesel ve global olarak yakın eş cinayetlerinin tahmini sıklığını ortaya koyan bir çalışmada, tüm cinayetlerin % 13.5’inin yakın partner/eş tarafından işlendiği ve kadın cinayetlerinin erkek cinayetlerine göre yaklaşık 6 kat daha fazla olduğu belirtilmiştir (Stöckl ve ark 2013).

Ulusal ve uluslararası düzeyde, kadın cinayetleri ve kadına yönelik şiddet ile mücadele kapsamında daha etkin politikalar ve programlar oluşturulabilmesi için problemin önemini ortaya koyan verilere ihtiyaç vardır (Stöckl ve ark 2013; Çetin, 2015). Yakın eş/ partner cinayetlerin yüksek prevalansı ve cinsiyet temelli nedenlerinin belirlenmesi, ölümcül ve ölümcül olma tehlikesi taşıyan yakın eş şiddetinin önlenmesi amacıyla yürütülecek programlar için önemli bir veridir (Stöckl ve ark 2013; DSÖ 2012). Cinayet verilerinin ulaşılabilirliği ve kalitesi gibi bir çok faktör, kadın cinayetlerinin prevalansının doğru olarak ortaya konulmasını güçleştirmektedir. Özellikle düşük ve orta gelir düzeyine sahip ülkelerde, ulusal düzeyde cinayet verileri yetersizdir (Stöckl ve ark 2013). Cinayet istatistikleri genellikle polis veya morg aracılığı ile toplanan cinayet prevalanslarını içermektedir. Ancak, önleme stratejilerin geliştirilmesi açısından çok önemli olmasına rağmen (DSÖ 2012), kurban ile fail arasındaki ilişki ile ilgili bilgiler genellikle göz ardı edilmektedir (Stöckl ve ark 2013). Benzer şekilde Türkiye’de de cinayet istatistiklerinde artma olmakla birlikte, güvenilir bir veri kaynağı hala yoktur. Adalet Bakanlığının, Parlamento soru önermesine cevaben son beş yılda kadın cinayetlerinin %1400 arttığı belirtmiştir (Çetin, 2015). Ayrıca, yıllara göre kadın cinayeti sayılarının 2002, 66; 2003, 83; 2004, 128; 2005, 317; 2006, 663; 2007, 1011; 2008, 806; 2009, 953 şeklinde olduğu belirtilmektedir (Çetin, 2015).

Mevcut bilgiler, kadın cinayetlerinin nedenlerini ve altta yatan faktörleri açıklamaya yetmese de, bireysel, sosyal ve toplumsal düzeyde bazı faktörler yakın eş/partner cinayeti kurbanı

olmak açısından riski arttırmaktadır. Şiddete maruz kalma öyküsü, önceki ilişkisinden çocuğa sahip olma, şiddet uygulayan bir eşe sahip olma ya da böyle bir eşten ayrılma gibi bireysel ve ailesel özellikler cinayet kurbanı olma riskini arttırmaktadır (DSÖ 2012). Sharps ve ark. (2001) yakın eş/partneri tarafından öldürülen kadınların %40'ının, cinayet öncesinde depresyon, yaralanma gibi fiziksel ve/veya ruhsal sorunlar nedeni ile sağlık hizmetlerini kullandıklarını belirtmektedir. Sağlık hizmetlerinde, yakın eş/partner şiddetinin ve şiddet derecesinin tanımlanması ile potansiyel cinayet riskinin değerlendirilmesi gibi hizmetlerin güçlendirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır (Stöckl ve ark 2013). Bu nedenle sağlık personeli arasında kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleri konusunda farkındalığın artırılması ve erken tanılamaya yönelik strateji ve politikaların geliştirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Kadın cinayetleri açısından bireysel ve ailesel faktörlerin yanı sıra, toplumsal cinsiyet eşitsizliği, hükümetlerin sağlık, eğitim gibi alanlarda yatırımlarının kısıtlı olması ile birlikte toplumsal ve sosyal özellikler de risk faktörleridir (DSÖ 2012). Kadın cinayetlerinin genellikle, yakın eş/partner şiddetine karşı varolan toplumsal, sağlık ve yargı ile ilişkili hizmetlerdeki yetersizlik sonucu yaşandığını belirtmektedir (Stöckl ve ark 2013). Bu açıdan bakıldığında, kadına yönelik şiddete ve kadın cinayetlerine karşı var olan toplumsal bakış açısı, toplumun konu ile ilişkili tutum ve davranışları, kadın cinayetlerinin görülme sıklığını etkileyecek önemli bir faktördür (Carlyle ve ark 2008).

Yakın eş şiddetinin medyada yer alması, toplumsal farkındalığın artmasına ve yeni önleme stratejilerin oluşturulmasına katkı sağlayacağı gibi kişilerin yakın ilişkilerinde kabul edilebilir davranış kuralları hakkındaki tutum, inanç ve algılarını da etkileyecektir (Carlyle ve ark 2008). Kitle iletişim araçları özellikle televizyon ve gazeteler suç ve şiddet olayları hakkında primer bilgi kaynağı olup, toplumun fikirlerini ve algısını etkilemede ve sosyal bakış açısının oluşmasında önemli bir role sahiptir (Wozniak ve McCloskey 2010). Maxwell ve arkadaşları (2000) kadın cinayetlerinin medyada yer almasının yakın eş şiddetinin sosyal bir konu olarak algılanmasında önemli bir role sahip olduğunu belirtmiştir. Bu açıdan bakıldığında kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleri haberlerinin medyada nasıl yer aldığı önem kazanmaktadır. Örneğin, Carll (2003) medyanın şiddet kurbanları olarak, belirli özellikteki kadın kalıplarının oluşmasında etkili olduğunu belirtmiştir. Bu kalıplar, zamanla sosyal hayatın bir parçası haline gelip adalet sistemine de entegre olmaktadır. Çünkü, medya toplumun tutumlarını etkilemekte,

çarpıtmalar ve yanlış ifadeler toplumu yanlış yönlendirebilmektedir (Carlyle ve ark 2008; Carlyle ve ark 2014).

Haberlerde ayrıntılı içeriksel faktörlere yer verilmesinin, toplumun olay hakkında daha doğru bir anlayış geliştirmesine katkı sağladığı belirtilmektedir. Ancak, gazetecilerin ya da spikerlerin, haber sunarken, kadın cinayetleri ve kadına yönelik şiddete ilişkin toplumsal eğitim fırsatlarını kaçırdıkları belirtilmektedir (Wozniak ve McCloskey 2010). Örneğin haberlerde, yakın eş şiddetinin görülme sıklığı üzerinde durmak veya buna katkı sağlayan sosyal faktörleri tartışmak konunun ciddiyetine ilişkin farkındalığı arttırabilecektir. Ancak medya, toplumun şiddeti önleme veya katkı sağlamadaki rolüne değil, içeriksel bir çerçeve çizmeksizin, tek başına yaşanan şiddet ile ilişkili bireysel durumlar üzerine odaklanma eğilimindedir (Carlyle ve ark 2012). Maxwe ve arkadaşlarına (2000) göre, yakın eş şiddeti ile ilişkili haberlerin çoğunda, kurban şiddeti sona erdirememekten sorumlu tutulmaktadır. Ayrıca, uzun süre devameden şiddete etki eden sosyal faktörler genellikle göz ardı edilmektedir (Sosyal yapılanmadan kaynaklanan bu durum, destekleyici olmayan müdahalelere ve kurbanı suçlayan toplumsal bir yapılanmaya/algıya neden olabilmektedir (Carlyle ve ark 2008). Ayrıca İnci (2013), gazetelerde yer alan haberlerde sıkça ataerkil bir dil kullanıldığını ve bunun toplumda varolan ataerkil yapılanmaya katkı sağladığını belirtmiştir. Ataerkil yapılanma erkeğin sorumluluk alanını genişletirken, kadın üzerindeki baskıyı arttırdığı gerekçesi ile kadına yönelik şiddeti arttıran bir faktör olarak görülmektedir (İnci 2013). Özellikle cinayet vakalarında, aşırı dramatize edilmeden, yalnızca failin erkek olduğunun söylenmesi gibi basit bir detay ile topluma bu tür vakalarda toplumsal cinsiyetin yeri hakkında bilgi verilebileceği ve kadına yönelik şiddet ile ilişkili çok güçlü bir eğitim aracı olarak hizmet edilebileceği belirtilmektedir (Wozniak ve McCloskey 2010).

Bu açıdan bakıldığında, sağlık personelinin; kadına yönelik şiddetin, bir insan hakkı ihlali olduğu, şiddet ve cinayetlerin hiç bir haklı gerekçesinin olamayacağı konusunda ve toplumsal bakış açısını etkilemede sadece toplum ile değil, aynı zamanda bunları haber yapan ve bu haberleri anında kitlelere ulaştıran görsel ve yazılı iletişim araçları ile de işbirliği yapması önemli bir konudur. Bu nedenle, sağlık personelleri arasında hem kadın cinayetlerine dikkat çekmenin, hem de medyanın, kadın cinayetlerine karşı toplumsal bakış açısı oluşturmadaki etkisi konusunda farkındalığı arttırmanın önemli ve öncelikli bir kadın sağlığı sorunu olduğu düşünülmektedir.

Amaç

Bu çalışmada Türkiye’de en çok okunan üç internet gazetesinde, 2014 yılında yayınlanan kadın cinayeti ile ilişkili haberlerin sayısı, cinayet/cinayet teşebbüsünün nedeni, fail ve mağdur arasındaki ilişki, olayın geçtiği yer ile neden ve sonuçların incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

Bu çalışmada, Basın İlan Kurumu’nun resmi web sitesinde yayınlanan gazete tiraj raporuna göre en çok okunan ilk üç gazete olan Zaman, Posta ve Hürriyet gazetelerinin resmi web sitelerinin arşivlerinde haber taraması yapılmıştır.

Bu taramada kadın cinayetlerini konu alan haberlerin içerik analizini yapmak amaçlanmamış olup, internet gazetelerinde kadın cinayetleri haberlerinin 2014 yılı için sayısal verisinin ortaya koyulması amaçlanmıştır. Haberlere konu olan kadın cinayeti/ cinayet teşebbüsünde faili kadın olan olaylar konu dışı tutulmuştur.

Araştırmada, Şubat-Nisan 2015 tarihleri arasında, belirtilen gazetelerin arşivlerinde 2014 yılındaki tüm haberler ‘kadın şiddet’ ve kadın cinayet’ anahtar kelimeleri kullanılarak taranmıştır. Her bir araştırmacı bir gazeteyi ayrı ayrı taramış ve daha sonra tüm taramalar primer araştırmacı (MS) tarafından tekrar kontrol edilmiştir

Bulgular

Bu bölümde, belirtilen gazetelerin 2014 yılı arşivlerinde yer alan kadın cinayeti/ cinayet teşebbüsüne ilişkin haberlerin incelenmesinden elde edilen bulgular verilmiştir. Habere konu olan olayının nedenleri (kıskançlık, boşanmak isteme vb. gibi), olayın cinayet mi yoksa cinayet teşebbüsümü olduğu (mağdurun yaralı olduğu veya öldüğü), haberin yayınlanma zamanına veya gazetelerde sunulan bilgilere göre farklılık gösterebildiğinden, farklı gazetelerde yer alan olayın, aynı olay olup olmadığının ayrıntılı incelemesi yapılamamıştır. Bu nedenle, aynı olayın farklı gazetede habere konu olması mümkün olduğundan, kadın cinayeti/ cinayet teşebbüsüne ilişkin haber sayısı tarama yapılan gazetelerde yer aldığı şekli ile ayrı ayrı sunulmuştur.

Tablo 1. Tarama Yapılan Gazetelere Göre Elde Edilen Haber Sayıları

	Tarama Yapılan Gazeteler		
	Zaman Gazetesi	Posta Gazetesi	Hürriyet Gazetesi
‘Kadın şiddet’ anahtar kelimesi ile elde edilen haber sayısı	452	352	619
‘Kadın cinayet’ anahtar kelimesi ile elde edilen haber sayısı	305	284	267
Kadın cinayeti/ cinayet teşebbüsüne ilişkin haber sayısı	38 (8 haberde mağdurun yaralı olduğu belirtilmiştir)	59 (18 haberde mağdurun yaralı olduğu belirtilmiştir)	43 (5 haberde mağdurun yaralı olduğu belirtilmiştir)

Tablo 1’de Zaman, Posta ve Hürriyet gazetelerinde 2014 yılı içinde yer alan kadın cinayeti veya cinayet teşebbüsü haberleri gösterilmektedir. 2014 yılında en çok 59 haber ile Posta gazetesinde kadın cinayeti veya cinayet teşebbüsü haberi yayınlanmıştır.

Tablo 2. Gazetelere Göre Kadın Cinayeti/ Cinayet Teşebbüsü Nedenleri

	Tarama Yapılan Gazeteler		
	Zaman Gazetesi N=38	Posta Gazetesi N=59	Hürriyet Gazetesi N=43
Haberde yer aldığı şekli ile nedenler	n(%)	n(%)	n(%)
Boşanma/boşanmak isteme	7 (18.5)	16 (27.1)	12 (27.9)
Kıskançlık	3 (7.9)	10 (16.9)	2 (4.6)
Tartışma	2 (5.3)	6 (10.2)	5 (11.7)
Psikolojik sorunlar	3 (7.9)	2 (3.4)	-
Namus	1 (2.6)	3 (5.1)	1 (2.3)
Maddi sıkıntı	1 (2.6)	2 (3.4)	-
Alkol kullanma	1 (2.6)	2 (3.4)	-
Gasp	1 (2.6)	-	1 (2.3)
Nedeni Bilinmeyen	19 (50)	18 (30.5)	22 (51.2)

Tablo 2’de gazetelere göre haberde yer aldığı şekli ile kadın cinayeti/ cinayet teşebbüsü nedenleri gösterilmiştir. Nedeni belli olan olaylarda, cinayet / cinayet teşebbüsü nedeni olarak en yüksek oranda (gazetelere göre sırası ile, % 18.5, % 27.1 ve % 27.9) kadının ‘boşanması veya boşanmak istemesi’ gösterilmiş olup, fail ise mağdurun eşi/ eski eşi veya sevgilisidir (sırası ile %89.5, %93.2, %81.5).

Tablo 3. Gazetelere Göre Kadın Cinayeti/ Cinayet Teşebbüsünün Gerçekleştiği Yer ve Failerin Kimliğine İlişkin Bilgiler

	Tarama Yapılan Gazeteler		
	Zaman Gazetesi N=38	Posta Gazetesi N=59	Hürriyet Gazetesi N=43
	n(%)	n(%)	n(%)
Olayın Gerçekleştiği Yer			
Istanbul	10(26.4)	10(16.9)	8(18.6)
Adana	6(15.7)	6(10.2)	5(11.6)
Izmir	4(10.5)	10(16.9)	4(9.3)
Konya	-	2(3.4)	4(9.3)
Diğer	18(47.4)	31(52.6)	22(51.2)
Failin Kimliği			
Eş /eski eş / partner veya sevgili	34(89.5)	55(93.2)	35(81.5)
Yabancı / Bilinmiyor	1(2.6)	2(3.4)	4(9.3)
Akraba	-	1(1.7)	-
Baba	1(2.6)	-	1(2.3)
Oğul	1(2.6)	-	1(2.3)
Erkek kardeş	-	1(1.7)	1(2.3)
Komşu	-	-	1(2.3)

Tablo 3’de gazetelere konu olan kadın cinayeti / cinayet teşebbüsü olaylarındaki failin kimliğine ve olayın gerçekleştiği yere ilişkin bilgiler yer almaktadır. Gazetelerde 2014 yılında her üç gazetede de yer alan haberlere konu olan kadın cinayeti / cinayet teşebbüslerinin en yüksek oranda İstanbul, Adana, İzmir ve Konya’da gerçekleştiği belirlenmiştir. Bunun birlikte, Zaman gazetesinde yer alan haberlere konu olan diğer kadın cinayetlerinin Muğla (iki haber), Kütahya (iki haber) ve Aydın, Antalya, Mersin, İzmit, Gaziantep, Ankara, Çanakkale, Eskişehir, Adıyaman, Amasya, Hatay, Kayseri, Bursa, Sakarya, Urfa ve Diyarbakır (birer haber) olmak üzere farklı illerde gerçekleştiği belirlenmiştir. Posta gazetesinde yer alan

haberlere konu olan diğerkadın cinayetlerinin, Bursa (üç haber), Şanlıurfa (üç haber), Antalya (üç haber), Diyarbakır (üç haber), Ankara (üç haber), Çorlu (iki haber), Kayseri (iki haber), İzmit (iki haber), Konya (iki haber), Gazi Antep (iki haber), ve Eskişehir, Van, Burdur, Mersin, Batman, Elazığ, Bodrum, Sivas ve Uşak (1'er haber) olmak üzere farklı illerde gerçekleştiği belirlenmiştir. Hürriyet gazetesinde yer alan haberlere konu olan diğerkadın cinayetlerinin ise, Adana (beş haber), Konya (dört haber), İzmir (dört haber), Antalya (üç haber), Ankara (üç haber), Bursa (üç haber), Burdur (iki haber) ve Kütahya, Kayseri, Şanlıurfa, Kahraman Maraş, Uşak, Ağrı, Batman, Karabük, Mersin, Edirne ve Kırıkkale (biri haber) olmak üzere farklı illerde gerçekleştiği belirlenmiştir.

Tartışma

Bu incelemede, 2014 yılı içerisinde Zaman gazetesinde 38, Posta gazetesinde 59 ve Hürriyet gazetesinde 43 kadın cinayeti/ cinayet teşebbüsüne ilişkin haber yayınlandığı belirlenmiştir. Yeğen (2014), 2011 -2014 yılları arasında Posta gazatesi internet sayfasında (www.posta.com.tr) yer alan kadın cinayetlerini incelediği çalışmasında bu yıllara ait toplam 151 habere ulaşmıştır. Ayrıca toplam 151 haberin; 32'sinin (% 21,19) 2011 yılında, 23'ünün (%15,24) 2012 yılında, 66'sının (%43,70) 2013 yılında, 30'unun (%19,87) ise 2014 yılında (yalnızca ilk dört ayı içinde) yapıldığı belirlenmiştir. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün (KSGM) resmi açıklamasına göre ise son beş yılda 802 kadın öldürülmüştür (2009, 171; 2010, 177; 2011, 163; 2012, 155 ve 2013 (ilk 10 ay), 136) (Çetin, 2015). KSGM'nin bu istatistikleri ile karşılaştırıldığında gazetelere konu olan haber sayılarının oldukça düşük olduğu görülmektedir. Sheley ve Ashkins (1981), medyada yer alan suç dağılımlarının, resmi kayıtlardaki dağılımlardan farklı olduğunu ve bunun toplumun suça bakış açısının medyanın konu aldığı şekli ile benzerlik göstermesine sebep olduğunu belirtmiştir. Benzer şekilde, medya ve resmi kayıtlar arasındaki uyumsuzluğun devam ettiği de belirtilmektedir (Wozniak ve McCloskey 2010).

Kitle iletişim araçları özellikle televizyon ve gazeteler suç ve şiddet olayları hakkında primer bilgi kaynağı olup, sosyal bakış açısının oluşmasında önemlidir (Wozniak ve McCloskey 2010). Yakın eş şiddeti gibi problemlerin medyada yer almaması, toplum tarafından şiddetin ve kadın cinayetlerinin potansiyel bir risk olarak görülmemesine neden olabilir. Aynı zamanda çarpıtılmış haberler ise farkında olmayarak yakın eş şiddetine maruz kalan kurbanların

yardım arayışına girmesini engelleyebilir. Yakın eş şiddeti mağdurları için var olan mevcut kaynakları ve korunma şekillerini vurgulamadan, sürekli olarak medyada bu tür haberlere yer vermek halk sağlığı bakış açısı ile önemli derecede problem bir durumdur (Carlyle ve ark 2008).

Bu incelemede her üç gazetede, haber yapılan kadın cinayetlerinde fail genellikle mağdurun eşi/eski eşi veya sevgilisi olup, çok az haber de ise fail oğul, abi, akraba, komşu, otobüs şoförü olup bazılarında ise bilinmemektedir. Benzer şekilde Yeğen'in çalışmasında (2014), kadın cinayetlerinin en çok %28.5 eş, %6.62 eski eş, % 8.94 eski sevgili, % 9.93 sevgili olmakla birlikte, % 13.24 bir yabancı ve % 10.59 kimliği belirsiz kişiler olduğunu belirtmiştir (Yeğen, 2014). Benzer şekilde, Moracco ve arkadaşlarının (2003) 1991-1993 yılları arasında meydana gelen kadın cinayetlerini inceledikleri çalışmada; kadınların, %44'unun eşi, %16'sının ise eski eşi tarafından öldürüldüğü belirtilmiştir. Genel olarak yakın eş cinayetleri, kadın cinayetleri içerisinde en geniş bir yer alır ve fail genellikle eş, sevgili, eski eş veya eski sevgilidir (Sharps ve ark 2001).

Bu çalışmada, gazete haberinde belirtildiği şekli ile, kadın cinayet/ cinayet teşebbüsü nedenleri, en yüksek oranda "boşanma/boşanmak isteme", "kıskançlık" veya "herhangi bir konu üzerinde tartışma yaşamak" olarak belirlenmiştir. Az sayıda haberde yer almakla birlikte; "gasp", "failin alkol kullanması" veya "psikolojik sorunlarının olması", "maddi nedenler" ve "namus", "diğer cinayet/ cinayet teşebbüsü" nedenleri arasındadır. Literatürde yer alan kadın cinayetleri temalı haberlerin, en yüksek oranda "nedeni belirsiz" olarak, bununla birlikte "kıskançlık, boşanma, tartışma ve tecavüz" temalarında verildiğini belirtmiştir. İnternet sitesinde en az işlenen temalar ise birer haber ile "gasp ve namus" temaları olmuştur (Yeğen, 2014). Türkiye'de kadın cinayetleri nedenlerinin en sık ayrılma/boşanma talebi, kıskançlık, red edilme, erkeğin idaresini red etme, psikolojik kriz ve işsizlik, kadının kendi hayatı hakkında karar vermesi gibi nedenler olduğu belirtilmektedir (Inci, 2013; Çetin, 2015).

Bu incelemede, haberlere konu olan kadın cinayetlerinin yaşandığı şehirlere bakıldığında, çoğunlukla İstanbul, İzmir, Adana ve Bursa gibi şehirlerde gerçekleştiği görülmektedir. Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı Töre Ve Namus Cinayetleri Raporu'na göre (2008), töre ve namus cinayetleri en sık olarak tahmin edilenin aksine, Doğu ve Güneydoğu Anadolu

bölgelerinde değil, Marmara, Ege ve İç Anadolu bölgelerinde görülmektedir. Ayrıca bu raporda, cinayetlerin genellikle İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa ve Antalya gibi nüfus yoğunluğu fazla olan ve yoğun göç alan bölgelerde yaşandığı belirtilmektedir. Bu açıdan bakıldığında, kadın cinayetleri ile mücadele stratejilerin geliştirilmesinde hedef grubun ve öncelikli bölgelerin belirlenmesinin önemli bir adım olduğu düşünülmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Türkiye’de farklı şehir ve bölgelerde yaşanan kadın cinayetleri gazete haberlerinde yeterince yer almamaktadır. Bu haberlerin gazetelerde yer almasının yanı sıra nasıl yer aldığı, olayın nasıl yansıtıldığı ile toplumsal bakış açısını ve toplumun konu hakkındaki farkındalığını arttıracak şekilde haberlerde yerini alması için, gazeteciler ve haber programı yapımcıları ile işbirliği yapılmasının faydalı olacağı öngörülmektedir. Bu şekilde ataerkil bir dil kullanmadan, aşırı dramatize etmeden ve olayların gerçekliğini bozmadan, kadın cinayetlerinin hiç bir gerekçe ile hoş görülemeyeceğini vurgulayan ve bu risk altında olan kadınların sahip olduğu kaynaklara odaklanan haberler yapılması toplumsal değişim için önemli bir adım olacaktır.

Sağlık personeli olarak hemşirelerin amacı, insan sağlığını koruma, geliştirme ve en üst düzeyde tutmanın yanı sıra, yaşamı koruma ve insanların onurlu bir şekilde yaşama haklarını kullanmaları için savunuculuk yapmaktır. Bu kapsamda kurtarılmış bir hayat sağlık personeli için en üst düzeyde önem taşırken, kadınların yaşama haklarının ellerinden alınıyor olması hem mesleki hem de sosyal bir sorun olarak, hemşirelerin üzerinde durması gereken en önemli konulardan biridir. Bu açıdan bakıldığında, meslek örgütleri aracılığı ile kadın cinayetlerine tepki göstermenin, çoğunluğunu kadınların oluşturduğu hemşirelik mesleği için önemli bir sorumluluk olduğu düşünülmektedir. Bu kapsamda sağlık personeli arasında duyarlılığın artırılması, hem bireysel boyutta, hem de mesleki örgütler ile, birlik ve beraberlik içerisinde kadın cinayetlerine tepkinin sosyal medya ve yazılı basın aracılığı ile duyurulabileceği projelere imza atılması gerektiği düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

Carlyle, K.E., Scarduzio, J.A., Slater, M.D. (2014). Media Portrayals of Female Perpetrators of Intimate Partner Violence. *J Interpers Violence*, 29(13):2394–2417.

Carll, E.K. (2003). News portrayal of violence and women: Implications for public policy. *Am. Behav Scientist*, 46(12):1601–1610.

Carlyle, K.E, Slater MD, Chakroff JL. (2008). Newspaper Coverage of Intimate Partner Violence: Skewing Representations of Risk. *J Commun*, 58(1):168–186. doi:10.1111/j.1460-2466.2007.00379.x.

Cetin, I. (2015). Defining Recent Femicide in Modern Turkey: Revolt Killing. *J Int Womens Stud*, 16(2): 346-360

İnci, H.Ü. (2013). “Basında Yer Alan Namus Cinayetlerinin Sosyolojik Analizi”. *Karabük Üniversitesi Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 2(3); 282-296.

Norman, R.E., Bradshaw, D. (2013). What is the scale of intimate partner homicide? *The Lancet*. 382(7): 836–838.

Gazioğlu, E. (2013). Kadın Cinayetleri: Kavramsallaştırma ve Sorunlu Yaklaşımlar, *Sosyal Politika Çalışmaları*, 7(30):89-100. ISSN: 1303-0256

Stöckl, H., Devries, K., Rotstein, A., Abrahams, N., Campbell, J., Watts, C., Moreno, C.G. (2013). The global prevalence of intimate partner homicide:a systematic review. *The Lancet*, 382: 859–65.

Sharps, WP., Koziol-McLain, J., Campbell, J., McFarlane, J., Sachs, C., Xu, X. (2001). Health Care Providers’ Missed Opportunities for Preventing Femicide. *Prev Med*, 33(5): 373–380

T.C. Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı, Töre ve namus cinayetleri raporu, (2008), Erişim adresi; http://www.tihk.gov.tr/www/files/töre_namus_cinayetleri_raporu_06_08_2008.pdf
Erişim Tarihi: 03.02.2015

Maxwell, K.A., Huxford, J., Borum, C., Hornik, R. (2000). Covering domestic violence: How the O.J. Simpson case shaped reporting of domestic violence in the news media. *Journal Mass Commun Q*, 77:258–272.

Moracco, KE., Runyan, CW., Butts, JD. (2003). Female intimate partner homicide: a population-based study. *J Am Med Womens Assoc*, 58(1):20-5.

Russell, Diana E.H. (1990). *Rape in Marriage*, Bloomington, Indiana University Press, 286-87.

World Health Organization (2012). *Understanding and addressing violence against women; Femicide*, Erişim adresi;

http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/77421/1/WHO_RHR_12.38_eng.pdf Erişim Tarihi: 03.04.2015

Wozniak, JA, McCloskey KA. (2010). Fact or Fiction? Gender Issues Related to Newspaper Reports of Intimate Partner Homicide. *Violence Against Wom*, 16: 934.

Yegen, C. (2014). Internet haberciliğinde kadın cinayeti haberlerinin sunumu: posta gazetesi örneği *the Turkish online journal of design, art and communication. TOJDAC*, 4 (3): 15-28.